

Samo Petrač, najuspešnejši slovenski gluhi športnik

Samo Petrač je gotovo najuspešnejši gluhi športnik v zgodovini Slovenije. V svoji športni karieri je osvojil tri zlate, pet srebrnih in štiri bronaste kolajne, od tega šest na olimpijskih igrah gluhih, drugih šest pa na evropskih prvenstvih. Štirikrat je bil razglašen za športnika invalida leta. Leta 2001 mu je Mednarodni komite za šport gluhih podaril medaljo časti, leta 2014 je prejel Bloudkovo plaketo. Svoje življenje je posvetil športu, čeprav mu država nikoli ni priznala statusa vrhunskega športnika. Svojo športno kariero ste začeli že zgodaj v otroštvu v smučarskem klubu v Škofji Loki. » Že v vrtcu sem se srečal s smučanjem, saj je bila vzgojiteljica Marija Matek trenerka smučanja v SK Alpetour. Tako sem začel že zelo mlad vijugati po belih strminah in od zabave kmalu prešel k resnemu treniranju. Udeleževal sem se najrazličnejših tekmovanj in dosegal kar lepe uspehe. Po petem razredu osnovne šole v Škofji Loki sem šesti razred nadaljeval v Ljubljani na šoli za slušno prizadete otroke. To je bil moj prvi in pravi stik z invalidi, ki so imeli podobne težave kot jaz. V času šolanja v Ljubljani sem še naprej treniral. Vrstila so se najrazličnejša tekmovanja tako v okviru Smučarske zveze kot tudi med slušno prizadetimi. Že na prvih tekmah so opazili moj talent in tako sem se s štirinajstimi leti udeležil prve mednarodne tekme v Schladmingu v Avstriji. Kot otrok sem spoznal, kako resne so tekme, in po prvih tekmah sklenil, da bom v prihodnjih letih tudi sam stal na odru za zmagovalce. To mi je tudi uspelo tako v svetovnem kot v evropskem merilu.

Poleg smučanja sem treniral tudi kolesarstvo. V smučanju sem osvojil veliko kolajn na vseh ravneh tekmovanj. Športna zveza gluhih mi je ponudila vso podporo, da sem lahko izpolnjeval postavljene cilje, za kar sem jim še danes hvaležen. Seveda pa brez podpore staršev, predvsem očeta, ne bi šlo. Poleg tekmovanj, ki so bila osnovni namen, pa so mi najrazličnejša tekmovanja omogočila videti veliko sveta in spoznati veliko ljudi, s katerimi sem navezal iskrena prijateljstva, ki jih negujem še danes. Na najrazličnejših tekmovanjih sem se z nekaterimi srečeval dvajset let. Če bi se moral še enkrat odločiti, v čem in kako bom tekmoval, bi naredil vse še enkrat enako. Moj osnovni in najljubši šport pa je nedvomno smučanje. Seveda sem imel rad tudi druge športe, kajti če nimaš prave želje, ni mogoče trenirati na najvišji ravni.

V kolesarstvu sem dosegel nekaj odmevnih rezultatov in bronasta kolajna na letnih olimpijskih igrah v Bolgariji je moj največji dosežek.

Nekaj časa sem treniral tudi košarko in si izbral mesto v slovenski

reprezentanci gluhih, ki je takrat spadala prav na svetovni vrh.

Šport slušno prizadetih invalidov je zelo zahteven, saj so tekmovanja zelo kakovostna in potekajo na homologiranih progah oziroma na terenih, na katerih tekmujejo tudi sliščeči. Ko sem bil mlajši, sem imel precej dobre razmere, saj mi je šola omogočila, da sem nemoteno treniral. Treningi so potekali v okviru smučarskega kluba. Tako mi je bilo omogočeno trenirati s sliščečimi smučarji. Pozneje, ko sem bil v službi, pa sem za nastopanje in treniranje porabil redni letni dopust. Toda čeprav sem bil takrat že poznan in smučar z veliko uspehi, mi institucije, ki bi mi morale pomagati, niso priznale statusa, ki bi mi omogočal nadaljevanje na najvišji ravni. Na srečo so mi Zveza slušno prizadetih Slovenije in starši omogočili, da sem nemoteno treniral in tekmoval.

Največ podpore na moji športni poti mi je dal moj oče, saj je bil vedno ob meni. Skrbel je za opremo, servisiranje in predvsem za mojo dobro psihofizično pripravo. Zveza slušno prizadetih ga je vključila v tim in tako je poleg mene poskrbel tudi za druge slovenske gluhe smučarje.

Leta 1997 sem zbolel za rakom. Utrujenost, ki me kljub veliko spanja ni hotela zapustiti, me je opozorila, da je nekaj hudo narobe. Odkrili so limfnega raka. Bil sem na onkološkem oddelku, kjer so me zdravili s kemoterapijo in obsevanji. Zaradi zdravljenja sem izgubil lase, volja do življenja pa je postala še močnejša. Po dveh letih zdravljenja sem toliko okreval, da sem se lahko udeležil olimpijskih iger v Davosu in osvojil zlato medaljo. Na ta del življenja sem še posebej ponosen, saj sem s trdo voljo in nepopustljivostjo premagal to zahrbtno bolezen in dosegel odmeven športni rezultat.

Od vseh priznanj mi največ pomeni priznanje svetovne športne zveze gluhih ICSD. Izbrali so me v skupino najboljših gluhih športnikov z vsega sveta v zadnjem obdobju.

Bloudkove plakete sem bil zelo vesel, saj sem tako tudi uradno sklenil svojo bogato športno kariero. Družba ima do slušno prizadetih športnikov milo rečeno mačehovski odnos. Zdajšnje razmere tudi sliščečim niso naklonjene, toda za invalide je položaj še veliko težji, saj nimajo nikakršne podpore, njihovi prejemi pa so zelo skromni.

Položaj slušno prizadetih oseb je zelo težak. Socialna struktura je zelo šibka. Smo slabše izobraženi in se zaradi motene komunikacije težje vključimo v sliščečo družbo. Večinoma opravljamo slabše plačana dela. Raziskava je pokazala, da ima med gluhih 32 % največ osemletko, 57 % ima poklicno, 10 % pa srednjo šolo in le 1 % višjo ali visoko izobrazbo. Jaz imam srednjo izobrazbo in kar nekaj poklicev: tiskar, krojač, maser.

To mi omogoča, da sem aktiven na različnih področjih.

Moja želja je, da bi bili slušno prizadeti v družbi bolj prepoznavni in da bi jim družba omogočila vsaj zaposlitev in večjo angažiranost v svetu slišočih. Odnos slišočih se počasi, a vendarle nekoliko spreminja, še vedno pa številni slušno prizadeti trpijo pomanjkanje in zaradi motene komunikacije nimajo nikakršne možnosti, da bi opozorili nase.

Moj nasvet mladim športnikom je - šport je zdrav za telo. Še veliko pomembnejše pa je, da te izoblikuje v volji, da zmoreš premagati ovire, ki ti jih na pot prinese življenje. V športu, vsaj vrhunskem, ni čarobne palice. Trdo delo in odrekanje sta pot k uspehu. Ko vse opraviš, pa potrebuješ še kanček sreče, da ti uspe. Kdor se odloči za to pot, mora vedeti, da ni bližnjic. Odrekanje in na tisoče litrov prelitega znoja je stalnica vrhunškega športa.

Moja prihodnost v športu se nadaljuje v atletiki. Posvečam se sinu Janu, saj je vrhunski mlad atlet. Sodelujem v timu, ki ga vodi moj oče, in je namenjen Janovi atletski karieri. Sinu pomagam z bogatimi življenjskimi in športnimi izkušnjami in ga spremljam na njegovi poti.

Veronika Rot, 21. 4. 2015 MMC RTV SLO